

Cvičení 1

Doplň ě nebo je po písmenech b, p nebo v do krátkého příběhu.

B ta ob vuje sv t

B ta si p kně hraje v ložnici. Maminka se v nuje vaření ob da. B ta poslouchá mámin zp v, maminka v ří, že vaření s B tou zvládnou. Ale čas b ží, trvá to celou v čnost.

B ta už ob la s autíčkem celý pokoj a jejím nejdůležitějším v mem je, že pod postelí je ob mná krabice v kv tovaném balicím papíru. „Jééé...“ volá B ta a ukazuje. Maminka sp chá za B tou a nev ří svým očím. Pak trochu zb lá! Ach, B tka ob vila svůj dárek k prvním narozeninám, v duchu b duje maminka.

Cvičení 2

Pomoz prosím vyřídit zakázku. Doplň ě, je po písmenech b, p nebo v.

Ob dnávka

Prosím p kně, můžete vyřídit moji ob dnávku? Ano? To je skv lé! Tak ob dnávám pytlík zrní pro p t p nkav, slunečnicová semínka pro dev t p nic, v rtel ječmene pro b louše, nové v dro pro kozu a ob mný vak na seno. Dejte mi laskavě v dět, až budou v ci připravené...

Copak? Že se ob_víte tady na V_trné Hůrce? No to by bylo skv_lé. V_tšinou jsem doma b_hem dopoledne, odpoledne b_žně musím ob_t několik zákazníků.

Víš, co je to věrtel? Dnes už se s tímto slovem asi nesetkáš, možná jen ve starých pohádkách. Je to stará česká dutá míra, něco málo přes 23 litrů.

A vědro znáš? Děti z vesnice možná ano, ale raději připomenu, že se jedná o hlubší okrouhlou nádobu na vodu.

Cvičení 3

Které věty asi říká maminka a které tatínek? Doplň ě, je, kam je třeba.

- Neb_hej tak rychle.
- Ob_vuj svět.
- P_kně papej, dojez ten ob_d.
- V_nuj se mladší sestřičce.
- No dělej přece, trvá ti to celou v_čnost.

- Dávám ti dv__ p__tikoruny, b__ž pro čtyři rohlíky.
- Neb__duj tak, poraněné záp__stí není žádná v__da.
- Nep__chuj ty sešity do aktovky. Poskládej je!

- Poslouchej ještě, nezav__šuj telefon.
- Zab__hni k tetě v__ře a vyříd' jí, že k ní přijdu p__šky zítra b__hem poledne.
- B__ž se učit, nechci mít doma p__tkaře, ale v__dátora.
- Vyklepej b__houn.
- Pusť ty b__lice nazp__t do vody.

Cvičení 4

Doplň do vět slova objet, oběd, oběť, objetí, oběti a obětí.

- Na fotografiích jsem viděla dětské _____ válek.
Měly velmi smutné oči.
- Chtěla bych _____ celičkový svět, všechno vidět na vlastní oči.
- Necítím se být _____, nechovej se ke mně tak šetrně.
- Bolí mě zub. Je to dnes pro mě velká _____, uvařit vám.
- Musel jsem _____ rozsypaný náklad, proto jsem přijel pozdě na _____.

- Nevymlouvej se, že _____ překážky ti trvalo dvě hodiny, nevěřím ti!
- V jeho mužném _____ se cítím jako ve svěráku.
- Už bude _____ ?

Cvičení 5

Doplň do přísloví ě, je po písmenech b, p nebo v. Znáš je? Víš, co znamenají?

- Koho včera ob_ sili, k tomu se dnes modlí.
- Nebud' zv_ davý, budeš brzo starý.
- Nemoc na koni přijíždí a p_šky odchází.
- Pod svícnem bývá neju_ tší tma.
- Trp_ livost růže přináší.

Cvičení 6

Babička si v kalendáři vyznačila následující dny a připsala k nim pranostiky. Doplň do pranostik ě, je po písmenech p, b nebo v. Už jsi je někdy slyšel(a)?

6. leden: Je-li na Tři krále v_ trno, zamíchá se planetami a bude úrodné.
19. březen: P_ kný den na svatého Josefa zv_ stuje dobrý rok.
25. březen: Panny Marie zv_ stování vlaštovičky zp_ t přihání.
- Červen: Na mokrý kv_ ten přichází suchý červen.
8. červen: Medardova káp_ – čtyřicet dní kape.

16. říjen: Jaký den svatý Havel ukazuje, taková zima se ob_vuje.

21. listopad: Když je na Ob_tování Panny Marie noc jasná, čistá, krutá zima se v lednu chystá.

26. prosinec: Jestli na Štěpána v _ try uhodí, příští rok se všechno špatně urodí.

Víš, co jsou to pranostiky? Možná jsi některé slyšel od prarodičů nebo rodičů. Jedná se o lidové průpovědky obsahující předpovědi počasí.

Cvičení 7

Vylušti křížovku.

TAJENKA: slovo ukrývající dva významy – oblíbený zákusek anebo také zařízení na mletí obilí

svatojánská muška

operní zpěvák

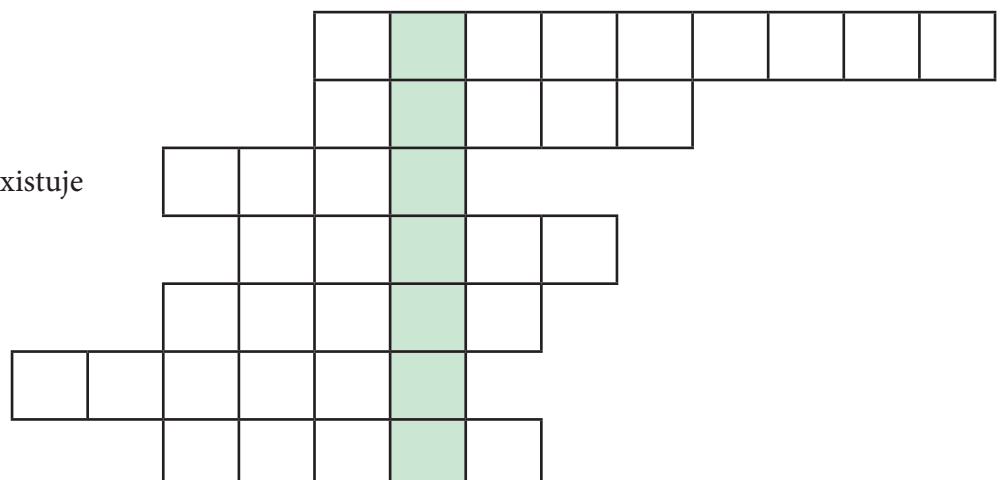
Země se vším, co na ní existuje

oddaný, spolehlivý

hezký

láskyplné přivinutí

druh lyží

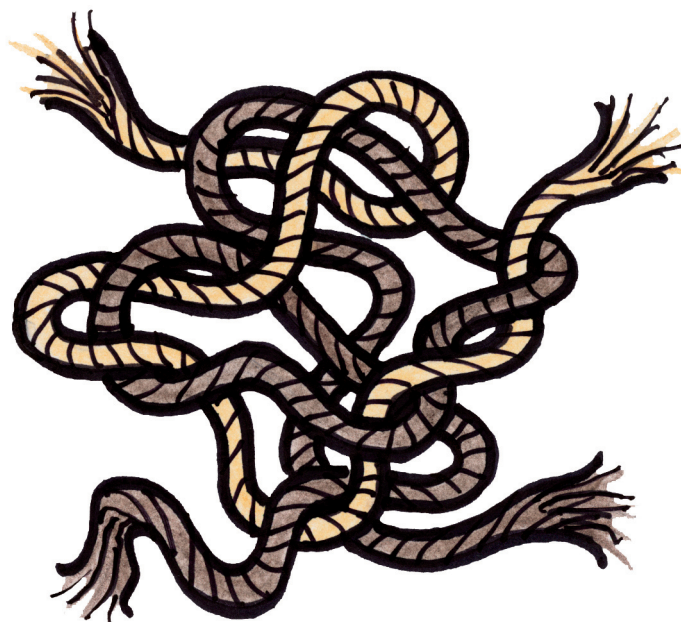

Cvičení 8

Kolik slov s kořenem *jev* se skrývá v osmisměrce?

Í	N	E	V	E	J	Z	T	L
V	Z	V	Ý	J	E	V	E	Ý
E	R	J	P	J	Z	T	A	N
J	K	D	E	E	I	B	Ž	E
O	B	J	E	V	N	Ě	J	V
R	M	N	E	I	N	N	C	E
P	A	J	L	Š	O	Ý	S	J
F	B	Ó	G	T	N	M	C	Y
O	T	H	V	Ě	Ý	É	R	V

Cvičení 1

Běta objevuje svět

Běta si pěkně hraje v ložnici. Maminka se věnuje vaření oběda. Běta poslouchá mámin zpěv, maminka věří, že vaření s Bětou zvládnou. Ale čas běží, trvá to celou věčnost. Běta už objevla s autíčkem celý pokoj a jejím nejdůležitějším vjemem je, že pod postelí je objemná krabice v květovaném balicím papíru. „Jééé...“ volá Běta a ukazuje. Maminka spěchá za Bětou a nevěří svým očím. Pak trochu zbělá! Ach, Bětko objevila svůj dárek k prvním narozeninám, v duchu běduje maminka.

Cvičení 2

Objednávka

Prosím pěkně, můžete vyřídit moji objednávku? Ano? To je skvělé! Tak objednávám pytlík zrní pro pět pěnkav, slunečnicová semínka pro devět pěnic, věrtel ječmene pro bělouše, nové vědro pro kozu a objemný vak na seno. Dejte mi laskavě vědět, až budou věci připravené... Copak? Že se objevíte tady na Větrné Hůrce? No to by bylo skvělé. Většinou jsem doma během dopoledne, odpoledne běžně musím objet několik zákazníků.

Cvičení 3

Neběhej tak rychle. Objevuj svět. Pěkně papej, dojez ten oběd. Věnuj se mladší sestřičce. No dělej přece, trvá ti to celou věčnost. Dávám ti dvě pětikoruny, běž pro čtyři rohlíky. Neběduj tak, poraněné zápěstí není žádná věda. Nepěchuj ty sešity do aktovky. Poskládej je! Poslouchej ještě, nezavěšuj telefon. Zaběhni k tetě Věře a vyřídí jí, že k ní přijdu pěšky zítra během poledne. Běž se učít, nechci mít doma pětkáře, ale vědátora. Vyklepej běhoun. Pusť ty bělice nazpět do vody.

Cvičení 4

Na fotografiích jsem viděla dětské oběti válek. Měly velmi smutné oči. Chtěla bych objet celičkový svět, všechno vidět na vlastní oči. Necítím se být obětí, nechovej se ke mně tak šetrně. Bolí mě zub. Je to dnes pro mě velká oběť, uvařit vám. Musel jsem objet rozsypaný náklad, proto jsem přijel pozdě na oběd. Nevymlouvej se, že objetí překážky ti trvalo dvě hodiny, nevěřím ti! V jeho mužném objetí se cítím jako ve svěráku. Už bude oběd?

Cvičení 5

Přísloví

Koho včera oběsili, k tomu se dnes modlí. Nebuď zvědavý, budeš brzo starý. Nemoc na koni přijíždí a pěšky odchází. Pod svícnem bývá největší tma. Trpělivost růže přináší.

Cvičení 6

Pranostiky

6. leden: Je-li na Tři krále větrno, zamíchá se planetami a bude úrodné. 19. březen: Pěkný den na svatého Josefa zvěstuje dobrý rok. 25. březen: Panny Marie zvěstování vlaštovičky zpět přihání. Červen: Na mokrý květen přichází suchý červen. 8. červen: Medardova kápě – čtyřicet dní kape. 16. říjen: Jaký den svatý Havel ukazuje, taková zima se objevuje. 21. listopad: Když je na Obětování Panny Marie noc jasná, čistá, krutá zima se v lednu chystá. 26. prosinec: Jestli na Štěpána větry uhodí, příští rok se všechno špatně urodí.

Cvičení 7

TAJENKA: VĚTRNÍK

		S	V	Ě	T	L	U	Š	K	A
		P	Ě	V	E	C				
S	V	Ě	T							
		V	Ě	R	N	Ý				
		P	Ě	K	N	Ý				
O	B	J	E	T	Í					
		B	Ě	Ž	K	Y				

Cvičení 8

V osmisměrce se skrývá 8 slov: objevitel, zjevný, jeviště, objevně, projev, zjevení, vyjevený, výjev

Í	N	E	V	E	J	Z	T	L
V	Z	V	Ý	J	E	V	E	Ý
E	R	J	P	J	Z	T	A	N
J	K	D	E	E	I	B	Ž	E
O	B	J	E	V	N	Ě	J	V
R	M	N	E	I	N	N	C	E
P	A	J	L	Š	O	Ý	S	J
F	B	Ó	G	T	N	M	C	Ý
O	T	H	V	Ě	Ý	É	R	V

Psaní mě / mně

Zkusíme se spolu podívat na kobytku další pravopisné lahůdce, kterou nám připravil náš krásný jazyk – kdy ve slově napsat *mě* a kdy mezi *m* a *ě* vložit ještě písmeno *n*. Někdy je to opravdu boj a člověku se až kouří od hlavy, aby tu zteč neprohrál. Svaly bohužel v tomto případě nepomáhají. Zkusíme tedy trochu procvičit mozkové závity. Přibrousíme je poznámkami k pravopisu a promažeme cvičeními. Podíváme se společně na skloňování zájmena *já*, které také umí pěkně potrápít.

Poznámky k pravopisu:

- **Mně** piš tam, kde je v příbuzných slovech **mn**.
- Při psaní příslovci si nejdříve řekni příbuzné přídavné jméno. Pokud slyšíš v přídavném jménu **n**, napiš ho i v příslovci.

Přídavné jméno (ptáme se na ně **jaký?**)

Příslovce (ptáme se na ně **jak?**)

rozumný

rozumně

tajemný

tajemně

samozřejmý

samozřejmě

strmý

strmě

- Při psaní podstatných jmen a sloves v minulém čase si řekni tvar slovesa ve 3. osobě přítomného času. Pokud v tomto tvaru uslyšíš **n**, potom **n** napiš i v podstatném jméně nebo slovese v čase minulém.

Sloveso (3. os. přít. č.)

Sloveso v min. č.

Podstatné jméno

(on) zapomene

zapomněl

zapomnění

(on) se domnívá

domněnka

(on) uzemní

uzemnění

ale

(on) umí

uměl

umělec

(on) porozumí

porozuměl

porozumění

Pozor na slovo **tamější**, není vytvořeno od slova **tamní**.

Zapamatuj si, že ve slově **tamější** se píše **ě**, protože bylo vytvořeno od příslovce **tam** příponou **-ější**.

Slovo **tamní** je také vytvořeno od příslovce **tam**, ovšem příponou **-ní**.

Podíváme se ještě na skloňování zájmena já.

Skloňování zájmena já:

1. pád (kdo, co)	já	ty
2. pád (bez koho, čeho)	(beze) mě/mne	tebe/tě
3. pád (komu, čemu)	(ke) mně/mi	tobě/ti
4. pád (vidím koho, co)	mě/mne	tebe/tě
6. pád (o kom, čem)	(o) mně	tobě
7. pád (s kým, čím)	(se) mnou	tebou

Všimni si sloupce úplně vpravo, kde je skloňování zájmena **ty**. Může ti velmi dobře pomoci při rozhodování, zda ve větě napsat **mě** nebo **mně**. Podívej se na pomůcku:

Pokud nevíme, zda napsat mě, nebo mně, pomůžeme si tvary zájmena ty: tebe/tě a tobě. Jak?

- Když si místo m?ě můžeme říci **tě/tebe**, napíšeme **mě/mne**.
- Když je možné místo m?ě říci **tobě**, napíšeme **mně**.

Např:

2. pád: Počkejte, až přijdu, beze **mě/mne** babičce dárek nedávejte.
Počkejte, až přijdu, bez **tebe** babičce dárek nedávejte.

3. pád: Maminka **mně** uvařila výbornou kaši.
Maminka **tobě** uvařila výbornou kaši.

4. pád: Mohl bys **mě/mne** prosím vzít s sebou na výlet na Karlštejn?
Mohl bys **tě/tebe** prosím vzít s sebou na výlet na Karlštejn?

6. pád: Sousedka kamarádovi o **mně** napovídala příšerné věci.
Sousedka kamarádovi o **tobě** napovídala příšerné věci.

Můžeš si zapamatovat další jednoduché pomůcky:

- Pokud je zájmeno **já** ve větě ve **2.** nebo **4.** pádě ($2 + 2 = 4$), tak napíšeme **mě** – jsou tam tedy **2** písmena.
- Je-li zájmeno **já** ve větě ve **3.** nebo **6.** pádě ($3 + 3 = 6$), potom napíšeme **mně** – zájmeno tedy obsahuje **3** písmena.

Cvičení 1

Nakoukni do pohádkového vesmírného světa a přečti si brblání stařícké komety. Doplň *ě* nebo *ě* po *m*, kde je potřeba. Aspoň vidíš, že v pohádkovém vesmíru to asi také vždycky není jednoduché.

Co jsem to zas zapomla?
 Och, copak je m , přenešťastné
 stařence, zapotřebí pořád tak
 trápit můj nebohý zapom tlivý
 mozek? Kdybych si tak
 vzpomla, co jsem to zas
 zapomla! Ten mozek
 m snad m kne, nebo co
 se to děje? To je určitě tím, že
 je m síc v úplňku. M síčnicku, udělej s ním něco. M l
 bys m oplatit moje služby. Nezapoml jsi, doufám, jak
 jsem ti pomohla odstranit m kkýše z tvé zahrady? Chtěli
 ti schroustat tvoje pom nky. Anebo jak jsi neuml otevřít
 m šec s hvězdami, které m ly svítit m síci na cestu.
 Ke komu jsi, M síčnicku, vysílal prosebné signály? Ke komu,
 ke komu...? No přece ke m , jenom ke m . A teď mlčíš
 a obracíš se ke m zády. Chtěla jsem něco zm nit...
 M síčnicku, kdybys m to aspoň trochu připoml, jaký
 jsem m la zám r... Zase nic. Ten M síčník se dnes
 tváří nějak tajem . Ve dnech, kdy je tem jší, tak se m

zdá rozum ___jší. Nebo je to nějaký zám ___r, se m ____, stařence
nebohé, vyhýbat? M ___li bychom si přece všichni vzájem ___
pomáhat, pak by se nám žilo příjem ____. Příště si udělám uzel
na svém ohonu, abych zase něco nezapom ___la.

Cvičení 2

Najdi a spoj slova významem protikladná a po písmenu *m* do nich doplň
ě nebo ně.

m ___lký	tvrdý
zm ___kčilý	světlejší
prom ___nlivý	hluboký
m ___stský	mužný
m ___kký	stálý
zam ___stnaný	nezam ___stnaný
tam ___jší	venkovský
tem ___jší	zdejší

Cvičení 3

Kam by ses chtěl vypravit v neděli na výlet? Přečti si stručné popisy, proč by
stálo za to místo navštívit, a přiřaď je ke správnému městu. Doplň ě nebo ně
po písmenu *m*.

Litom ___řice

Překrásné m ___sto s mnohými pam ___tíhodnostmi se nachází v severních Čechách
na soutoku Labe s Vltavou.

Krom ___říž

Patří mezi nejkrásnější historická m ___sta v České republice, říká se mu hanácké
Athény. Najdete zde nádherný zámek a kouzelné parky a zahrady.

M____lník Toto m____sto je nejdůležitějším lyžařským střediskem Vysočiny. Již tradičně sem sm____ruje běžkařská špička na závod Světového poháru Zlatá lyže.

Nové M____sto na Moravě V tomto krásném severočeském m____stě plném historických památek se každý rok koná výstava Zahrada Čech, kde hrdí pěstitelé představují plody své práce.

Cvičení 4

Podívej se, jak se dá čarovat pomocí předpon. Níže uvedená slova mají stejný kořen *měn*, avšak stačí změnit jedno nebo dvě písmena a slova mají jiný význam.

měna záměna proměna změna směna odměna výměna

a) Nejprve správně přiřaď významy slov. Dopiš si správné slovo na prázdné místo před každým významem.

b) Potom pro tebe bude jednoduché doplnit správná slova na vynechaná místa ve větách.

a) Významy slov:

_____ peněžní soustava určitého státu a peněžní jednotka této soustavy

_____ nechtěná výměna, omyl, často s nepříjemným následkem